

BILAG TIL RAPPORT: EVALUERING AF AABENRAA-MODELLEN

Udarbejdet af:
Nadia Schilling Nielsen og Sanne Dahl Jensen

Afdeling:
Børn og Kultur, Sekretariatet

Dato:
Oktober – november 2020

Indhold

1. Evalueringsdesign	2
2. Resultater af interviews	3
2.1 Forældres oplevelser af at have en sag i kommunen.....	3
2.2 De unges oplevelse af at have en sag i kommunen.....	8
2.3 Børnenes oplevelse af at have en sag i kommunen.....	11
2.4 Myndighedsteams evaluering af Aabenraa-modellen	12

1. Evalueringsdesign

Dataindsamlingen er foregået i løbet af oktober og november 2020 og består af fire gruppeinterviews med familierne fordelt på en gruppe med 4 børn i alderen 10-13 år, en gruppe af 2 unge over 15 år, samt to grupper af 4 og 3 forældre. Børneinterviewet er foretaget i samarbejde med de socialfaglige konsulenter. De resterende tre interviews er foretaget af analyse- og udviklingskonsulenter fra Børn og Kultur, Sekretariatet. De fire interviews er blevet suppleret med interviews på seks teammøder hos; børneteams, handicapteam, modtagelsen og ungeteams i myndighedsafdelingen.

Yderligere er der foretaget to spørgeskemaundersøgelser på almenområdet og udførerområdet i Aabenraa Kommune. Her er lederne af institutionerne, blevet bedt om at videresende link til spørgeskemaet til deres medarbejdere. Det har givet 176 besvarelser på almenområdet og 149 besvarelser på udførerområdet.

Der er et resultat afsnit for hver delundersøgelse med analyse og enten citater fra interviews eller diagrammer fra spørgeskemaundersøgelserne til at understøtte resultaterne.

Sidst i rapporten er der afsnittet Opmærksomhedspunkter, der beskriver, hvilke forbehold resultaterne skal tolkes ud fra.

2. Resultater af interviews

2.1 Forældres oplevelser af at have en sag i kommunen

Der er foretaget to gruppeinterview med hver 4 og 3 forældre i hver. Det er forskelligt, hvor mange børn den enkelte forældre har og i hvilken aldersgruppe de er i. Tre forældre har en ung (over 15 år) med en sag ved kommunen, tre har et barn eller børn under 15 år og en forælder har begge dele.

Forældrene er blevet spurgt om deres oplevelse af netværksinddragelse, de indsatser de har modtaget og deres samarbejde med deres rådgiver.

Netværksinddragelse

Alle forældre er blevet spurgt ind til og fået afdækket deres netværk ift. om det kunne være en støtte omkring deres børns sag.

De fleste forældre har ikke haft noget brugbart netværk, der kunne støtte dem i deres hverdag, hvorfor flere af dem har fået aflastning til deres børn.

De er alle enige om, at det at bruge deres netværk og hovedsageligt børnenes bedsteforældre, giver en skævvridning i deres familieforhold og flere har fået et anstrængt forhold til deres familiemedlemmer, grundet de er anvendt som støtte og aflastning til børnene, der har opslidt og ødelagt deres relation.

"Jeg har været nødt til at bruge dem (bedsteforældrene) rigtig meget ... De er simpelthen blevet trætte, fordi det er nogen af dem han kender godt osv. og det synes jeg har været lidt problematisk ... det kan godt blive rigeligt, hvis man hele tiden skal trække på dem for at få pusterummene."

"... Bekendtskaber og familie det skal bliver på det niveau. De skal ikke gå ind og blande sig i om det går skidt eller hvordan. Det skal man ikke, for du får den skævvridning og lige pludselig tager det overhånd og det kan koste nogen bekendtskaber eller venner på den konto der."

Flere af forældrene nævner ligeledes, at de ikke ønsker at inddrage familien i deres sag og børnenes udfordringer. De ønsker at børnene og familiemedlemmerne beholder den familienære relation.

"De har også brug for bare at få lov at være bedsteforældre ... man er først og fremmest familie."

De oplever ikke, at familien har de fagspecifikke kompetencer til at håndtere børnenes udfordringer og har svært ved at definere grænse for, hvornår de så bare er familiemedlemmer og hvornår de er aflastning og blander sig i deres sag og det fagspecifikke.

Forældrene giver udtryk for, at de har et større behov for professionel hjælp til børnenes og familiernes udfordringer. De oplever, at det vil give en anden tryghed end, hvad familiemedlemmer kan.

"Hun har behov for noget faglig kompetence, som ingen i vores netværk har ... Så de (bedsteforældrene) ikke hele tiden skal have i baghovedet, "dur det nu vi gør det her, gør vi det nu rigtigt eller skal vi ignorere problemet", altså det er de bare ikke klædt på til at håndtere."

Forældrene oplever et behov for en dybere vurdering og afdækning af deres netværk og deres kompetencer og ressourcer til at varetage opgaven som f.eks. aflastning. Igen så netværket ikke opbruges og relationerne ødelægges. Bedsteforældrene er ofte dem, der er tættest på, men også ofte oppe i alderen, hvilket er med til at give forældrene yderligere bekymringer for, om bedsteforældrene kan overkomme opgaven som aflastning.

Dog er alle forældrene, der deltog i gruppeinterviewene enige om, at ideen om at bruge familiernes netværk til hjælp og støtte er god, da de er tætte på familien og børnene har en tryk relation samt et godt samarbejde med det familiære netværk.

Inddragelse af børnene i egen sag

Forældrene kom ind på inddragelse af børnene i egen sag i interviewet.

De mener, at det er en balancegang ift., hvor meget og hvornår barnet skal inddrages. På den ene side synes de, at det er rigtig fint, at den unge (over 15 år) er fuldt inddraget i egen sag, så barnet selv kan forholde sig til sine udfordringer. På den anden side oplever forældrene også, at det vil være fint, hvis de engang i mellem kunne træffe beslutninger på barnets vegne, da forældrene mener, at de ved, hvad der er bedst for deres barn.

"Nogen gange synes jeg, det er enormt godt, at hun har været inddraget og skulle tage stilling, fordi så har hun også skulle forholde sig til sin (udfordring) selv, men andre gange har jeg også godt kunne ønske, at jeg kunne tage nogen beslutninger hen over hovedet på hende, fordi jeg kunne se, det vil være bedre for hende."

Samtidig med at forældrene kan ønske mere medindflydelse på, hvor meget barnet skal inddrages, ønsker de også en individuel vurdering af, om barnet er moden nok til at blive inddraget før. Men også medindflydelse på, at forældrene kan sige fra, hvis de ikke synes, barnet er klar til at blive inddraget i en så stor grad, hvis de mener, det vil ødelægge mere end det vil gavne barnet.

"Og jeg har så valgt at sige... min datter hun er så gammel nok til at blive inddraget og kan også læse de her rapporter, og der har jeg valgt at sige, det skal hun simpelthen ikke, fordi det spolerer mere end det gavner."

I gruppeinterviewet med de tre forældre, blev der snakket meget om, hvor godt de mener netværksmøderne med de fagprofessionelle fungerer. De oplever, at de bliver lyttet til, kan sige deres mening og har medindflydelse på beslutningerne der bliver taget. Samtidig oplever de at det er en god måde at inddrage børnene i deres sag.

"Det vil jeg også sige det der, netværksmøder alle hører det samme og alle kan komme med input, hvad kan lade sig gøre og hvad kan ikke lade sig gøre. Man skal ikke først igennem flere forskellige instanser, før vi lander i mål. Ganske enige i, det er guld værd det der."

"Også det at børnene har været en del af det, så man ikke propper noget ned over hovedet på dem, men at de også bliver hørt om de vil have tilbuddene."

Indsatserne

Forældrene er enige om, at vejen hen til at få en indsats har været lang. De oplever, at det går for langsomt, når forældrene selv beder om hjælp fra kommunen og at kommunen udnytter de tre måneders sagsbehandling de har.

Det er forskelligt, hvordan forældrene oplever processen i, at få den hjælp og støtte de har brug for. Flere oplever, at de har skulle insistere på, at de har behov for støtte og hjælp til at håndtere deres barn. På trods af flere henvendelser føler de sig ikke lyttet til. Først efter længere forløb, har de fået støtten.

"Jeg har flere gange selv måtte bede om hjælp, hvor jeg siger, der er et eller andet med ham (barnet), det har jeg sagt siden han var seks måneder, hvor de kommer "ej han er bare en rigtig dreng"... Hvor jeg tænker, her har jeg gået og kæmpet med ham i seks år, jeg har sagt det siden han var et halv år, men alle de ting og alle de steder, hvor jeg havde bedt om hjælp, det står ikke nogen steder."

Flere af forældrene har også oplevet at være en kasterbold i almenområdet, før de fik en sag og den hjælp de havde behov for.

"Vi startede med at henvende os til systemet, da den stor var 3 år, men blev først rigtig hørt da han gik i 3-4. klasse. Vi er blevet ved med at henvende os til skolepsyk og i børnehaven og hver gang så skulle vi LIGE prøve noget nyt af."

Flere forældre har en anden oplevelse, hvor de har følt sig imødekommet og lyttet til fra starten af, det er dog ikke gået helt uden gnidninger.

"... men synes ikke, vi har været prøveklude, men det er heller ikke gået gnidningsløst, fordi man skal også have sig barn med."

Samtidig oplever de alle, at de selv skal have alle svar og viden om deres sag og rettigheder. De oplever, at de selv skal vide, hvad de har ret til af støtte, selv vide hvad andre instanser/professionelle mener og siger om sagen, så de kan være formidler mellem dem. De føler, at det er dem, der skal samle trådene, informere og tage kontakt til involverede parter. Forældrene er uforstående overfor, at det ikke er rådgivernes opgave, at have den tværfaglige viden og kontakt i den enkelte sag. Forældrene siger selv, at de ikke er en ressourcefuld gruppe, der er stærke nok til at påtage sig denne opgave og insistere på støtte.

"Jeg kan godt lidt have en oplevelse af, at man virkelig selv skal vide, hvad det er man har ret til og man skal selv opfinde den dybe tallerken ... det synes jeg har været enormt anstrengende og stå midt i og have en oplevelse af, at det er mig, der skal samle trådene, det er ikke sagsbehandleren, men det er mig ... Det er jo ikke lige frem fordi man står i en situation, hvor man har uanede mængder af ressourcer og så det altså rimelig sejt."

"Bare et eksempel da (navn på barn) skulle starte på (navn på skole), der skulle jeg have tabt arbejdsfortjeneste og så ringer jeg ind, troede jeg, til der hvor jeg skulle søge, og så sagde hun til mig "nej det er ikke her, men du kan da søge om kørepenge"... havde jeg ikke fundet der ind, havde jeg aldrig nogensinde vidst det."

Der er delte holdning mellem de to gruppeinterview i forhold til, om forældrene har følt sig lyttet til. I interviewet med de tre forældre har de haft en positiv oplevelse af at være i systemet og har haft gode erfaringer med deres rådgiver og de fagprofessionelle der har deltaget i netværksmøderne.

"At der netop er blevet lavet netværksmøder, når der har været noget og vi derved er blevet hørt og spurgt ind til. Selv kommet med forslag og de er kommet med forslag og sådan nogen ting."

Forældrene i det andet interview føler ikke de altid er blevet lyttet til. De oplever, at der er en fagprofessionel, der skal sige det samme, før deres henvendelser og meninger bliver taget seriøst. De oplever, at der mangler tillid til det de fortæller.

Når der bliver spurgt ind til om indsatserne og opfølgingsmøderne, som familierne har modtaget, har været gode, er der forskellige oplevelser og holdninger blandt forældrene. Fælles for nogen er dog, at de ønsker mere fleksibilitet i og individuel sagsbehandling. Familierne har forskellige behov og børnene i familierne har forskellige behov.

"Jeg vil sige, på min dreng der er anbragt, jo, fordi han fylder rigtig meget, og ved ham er det rigtig godt, fordi er der nogen større problemer, så kan man følge op hver 3. måned. Men ved de andre (børn), hvor der ikke er noget som helst ... der kunne jeg godt gå tilbage til den gamle model, hvor det var hvert halve år og er der noget, så ringer man ... så når der ikke er noget som sådan, så er det sgu lidt spild af ressourcer."

Ved forældrene i gruppeinterviewet med tre deltagere, har de en oplevelse af, nogen indsatser har være rigtig gode og andre har været knap så gode. Hvis de var knap så gode, fordi der har været fokus på noget forkert eller indsatsen ikke har virket efter hensigten, så har de bedt om og fået, det der ikke virkede stoppet.

Samarbejde med rådgiverne

Flere af familierne har haft mere end en rådgiver og har oplevet at samarbejdet ikke har fungeret. De siger selv, at det er vigtigt at matche familierne med den rette rådgiver, så samarbejdet kan fungere optimalt.

Flere af familierne har haft en hård opstart i systemet, de har ikke følt sig hørt eller set, de har haft oplevelsen af at stå alene med deres udfordringer og de selv skulle tage initiativ, for at der blev gjort en indsats. Til nu at have en forstående rådgiver de kan samarbejde med, der lytter til deres og børnenes behov og kæmper deres sag.

"De andre (rådgivere) jeg har haft, de har været ligeglade, de har ikke sat sig ind i sagen. Hende jeg har nu, har jeg haft i 1,5 år og på det 1,5 år jeg har haft hende, der har jeg aldrig i mit liv, JEG har ikke rykket mig så meget nogensinde, som jeg har nu. Så jeg er virkelig kommet langt, i mit eget forløb med mine børn og lært så meget ... hvert fald hende jeg har fået er sindssygt god til at lytte og sætte sig ind i mine børns behov ... Hun lever sig lidt mere ind i vores familie og finder ud af hvem vi er som familie og DET er en god ting."

Forældrene oplever et behov for, at rådgivere og andre fagprofessionelle tæt på familien, som fx familiekonsulenter, kontaktpersoner osv. taler familiernes sag, kæmper en kamp på deres vegne og giver dem den nødvendige information. Nogen af forældrene siger selv, de ikke er en gruppe med mange ressourcer, så det er hårdt for dem hele tiden selv, at skal insistere og kæmpe for den hjælp og taletid de har behov for.

"Man skal være stærk for at være i systemet."

"Vi kommer (til systemet) trods alt fordi det ER svært. Og der tror jeg, jo flere gang man har prøvet det, jo lettere springer man nogen led over, fordi vi ved, hvad det er man gerne vil. I stedet for at sidde og være underdanige og sige "ja tak, jamen det vil vi gerne". Vi kæmper for vores børn."

Forældrene går meget op i, hvad der bliver skrevet om dem i rådgivernes rapporter, selv de små ting. Forældre er bange for at gøre ting forkert. Derfor kunne de godt ønske sig mere åbenhed om, hvad der bliver skrevet om dem og hvad det har af betydning. Flere af dem har haft dårlige oplevelser med noget, der er blevet skrevet og har på den baggrund ændret adfærd i frygt for, hvad der vil blive skrevet næste gang den professionelle kommer på besøg.

"Frygten tror jeg I skal have med ind over, fordi forældre bliver faktisk bange for de mindste ting ... jeg tror det er vigtigt, fordi de (rådgiverne) skriver alting ned, men de er der jo faktisk ikke så lang tid, så det de skriver ned, lyder jo nærmest som om, vi lever sådan hver evig eneste dag. Det er jo ikke sådan det er."

Det tager længere tid for forældrene, at åbne op for hver gang de skifter rådgiver, men de alle har nu en rådgiver og familiekonsulent eller kontaktperson de har det godt med, som de stoler på. De føler alle, de har en rådgiver, der er tilgængelig og giver dem hurtig respons på deres henvendelser.

De giver udtryk for, at alle burde have deres egne kontaktperson eller familiekonsulent, der kan snakke familiens sag og oversætte fagsproget, som er på deres side og kender og forstår familien.

"Jeg har fået en og hun er rigtig god, og hun er der for mig. Så det vil sige, når jeg har brug for hjælp, så støtter hun mig og er også god til at sige til min sagsbehandler, "nu er det her nok", hun kæmper virkelig en kamp på mine vegne ... Alle burde faktisk have sin egen sagsbehandler (familiekonsulent/kontaktperson), som kan snakke med ens sagsbehandler (rådgiver), for jeg synes tit og ofte, sagsbehandlere de snakker de her fine og flotte ord, men normale knap så begavet danskere ikke forstår ... hvor man så sidder bagefter "hold nu kæft, hvor jeg er dum igen i dag."

Generelt til Aabenraa-modellen fortæller forældrene, at det er godt med de hyppige opfølgninger i nogle tilfælde, men det kunne være bedre, hvis der også er mulighed for individualisering i forhold til hyppigheden af opfølgningsmøderne.

Nogen har følt sig overset, ikke lyttet til og som en sag i en mappe, men de føler alle nu, at de har en rådgiver og/eller en familiekonsulent, kontaktperson eller ungekonsulent, der inddrager dem, lytter til dem og sætter sig ind i deres sag. Det kan tolkes, at de altså har oplevet udviklingen i Aabenraa-modellen, hvor der bl.a. er kommet større fokus på inddragelse og færre sager hos rådgiveren, der medføre større kendskab til den enkelte familie og dennes behov.

2.2 De unges oplevelse af at have en sag i kommunen

Der er blevet foretaget et gruppeinterview med de unge. Det var planlagt, at 5 unge skulle have deltaget, men kun to unge endte med at møde op. De to unge var begge 17 år.

Netværksinddragelse

Begge de unge har oplevet, at andre end forældrene har været inddraget i sagen. Henholdsvis en familieven og tidligere svigerforældre. Den ene unge nævnte, at det var en tryghed at have familievennen med, da det var en hun havde kendt hele livet og det var derfor rarere at deltage i de møder, hvor forældrene ikke måtte være med.

"Det har været betryggende at have en der kendte mig og kunne hjælpe mig igennem det og også supplere med, hvordan jeg har haft det, fordi de har kendt mig ligeså længe jeg har levet næsten. Og så det har været meget behageligt."

Herudover har de begge en ungekonsulent tilknyttet, der blandt andet også hjælper med kontakten til rådgiveren.

Samarbejde med rådgiver

De unge ved, hvem deres rådgiver er, men der er forskel på, hvor tit de har møder med rådgiveren. For den ene er det hver 3. måned, mens det for den anden opleves at svinge mere.

"Til at starte med der var det, men det er ved at være noget tid siden, at jeg har haft kontakt med hende. [så det er mindre end hver 3. måned?] ja, men det er også fordi, at jeg bruger primært min ungekonsulent til det. Men hvis der er nogle ting, som for eksempel jeg har næsten lige fået bevilliget en p-stav, der kontakter jeg min sagsbehandler, sådan at det ikke skal gå fra person til person."

Hvis der sker meget i de unges liv, er der oftere kontakt, ellers kan der godt gå længere tid, når hverdagen går godt. Det værd at nævne, at den ene ung har haft en sag i kommunen i cirka et år, mens den anden har været i systemet de sidste otte år. Den unge, der er nyest i systemet, bruger ikke rigtigt sin rådgiver til at snakke med, og oplever at møderne kan være akavede, som om at rådgiveren ikke rigtigt ser hende som en person, men at de er fremmede for hinanden.

"Hun er den eneste, der ikke ved så meget om min sag, fordi hun kun skal følge op hver tredje måned. Jeg ved jo alt det der sker, og så er det mere min ungekonsulent, der snakker med socialrådgiveren om hvordan det går ... Vi har bare ikke det kendskab og sådan, så hun er bare lidt fremmed for mig."

Hun meddeler dog, at hun ikke er bange for at fortælle hende ting og at hun stoler på, at rådgiveren holder samtalerne fortroligt. Til gengæld oplever hun et godt samarbejde med ungekonsulenten, og at det er denne hun går til, hvis der er behov for støtte. Den anden ung er tryggere ved sin rådgiver og kan sagtens selv tage kontakt, hvis der opstår et behov. Men bruger også oftere sin ungekonsulent end rådgiveren. Den ene har været i kommunen fra før Aabenraa-modellen og fortæller, at hun særligt så en forandring i den måde, der blev kommunikeret med hendes storesøster, hvor der skete en forbedring gennem Aabenraa-modellen.

Ung: *"Altså da jeg var yngre, der blev jeg ikke rigtig inddraget, men det er jo også klart, man er ung og det er mest de voksne, der tager beslutninger for en. Men min storesøster har jeg kunnet se og mærke, at der er blevet taget ændringer på. (Er det gode ændringer?) Ja, det er det. (Kan du nævne nogle af de ændringer, du har set?) Jamen, der er blevet bedre kommunikation i hvert fald, syntes jeg."*

De unge har altså forskellige opfattelser af samarbejdet og kendskabet til deres rådgiver, hvilket kan forklares ud fra, hvor længe de har haft en sag i kommunen samt de begge har tilknyttet en ungekonsulent, som er mere til rådighed og dermed deres kontakt til kommunen.

Inddragelse i egen sag

De oplever, at rådgiverne sørger for at kommunikere med dem, så de ved, hvad møderne skal handle om og hvem der deltager. Ligeledes kan de selv komme med input til, hvad de gerne vil snakke om på møderne. De oplever, at der ind imellem bliver taget beslutninger, som de føler er unfair, men de føler også, at de kan snakke om, hvorfor beslutningen er taget og til tider også har indflydelse på, at beslutningen og indsatserne bliver tilpasset.

De unge oplever ikke, at kunne være med til at bestemme, hvor møderne bliver holdt, men oplever det ikke som et problem, da de alligevel ikke selv står for transporten. Den ene er med til at bestemme, hvornår møderne med rådgiver afholdes, mens den anden ikke føler, hun bliver spurgt og ønsker, at hun kunne være med til at bestemme tidspunkterne for møderne, så det også passer ind i hendes hverdag.

For dem er antallet af møderne passende, de ønsker sig hverken færre eller flere, idet de også har deres ungekonsulent. For at kunne få et bedre forhold til rådgiveren, ville den ene ønske, at rådgiveren sætter sig bedre ind i, hvad der er sket siden sidste møde på forhånd, således at den unge ikke skal genfortælle. Men generelt har de unge forståelse for, at rådgiveren er der for at hjælpe dem, og de forstår også, at tingene nogen gange er nødt til at være på en bestemt måde, selvom de kunne ønske sig det anderledes.

"Jeg vil nok sige noget af det. Der er nogle ting, hvor det bare bliver besluttet, hvor man står og tænker, det syntes jeg var lidt unfair, det fløj forbi mit hoved... (Bliver der så gjort noget?) nogen gange. Det kommer an på, hvad der er for nogle ting det er, fordi der er nogen ting, dem kan man ikke ændre på, selvom jeg syntes det er uretfærdigt, så kan det jo ikke ændres på."

Selve det at have en sag i kommunen, bliver oplevet som lidt mærkeligt og til tider frustrerende. Særligt oplevede den ene, at der gik lang tid fra underretningen blev skrevet til hun fik det første møde. Hun beskriver selv, at hun var langt ude og at det ikke blev bedre af, at skulle gå og vente så længe på hjælp.

"Jeg syntes til at starte med, så er det meget frustrerende. Fordi at der går så lang tid, før end at man får den første indkaldelse til et møde, har jeg i hvert fald følt... tiderne blev strækket så langt de kunne, til at det var inden for grænsen, men det var jo lang tid for mig."

De beskriver begge, at have følt sig lidt anderledes end klassekammeraterne og det har været svært at vide om andre også fik hjælp. De unge har skulle vende sig til og acceptere deres behov for hjælp.

"Men jeg syntes, det har været meget underligt, at jeg for eksempel nogen gange har været den eneste i min klasse, der egentlig har haft nogle andre øjne ude fra, der hjalp eller

snakkede med mig. Så jeg har syntes, det var lidt underligt, indtil at jeg egentlig har vænnet mig til og sagt til mig selv, at det er okay, at jeg får hjælp ude fra."

Der tilkendes gives, at det er rart med telefonisk kontakt frem for, for eksempel E-boks, da det føles mere almindeligt. Generelt er de dog glade for den hjælp de har fået. De syntes, at de har fået gode råd og vejledning, hvilket har været gavnligt og sikret en udvikling og bedring. Det er mest ungekonsulenten, der får anerkendelse for udviklingen. Selve møderne med rådgiveren kan indimellem føles som om, det mest er for rådgiverens skyld, hvor de unge går derfra, med en oplevelse af ikke at have fået noget ud af mødet.

"Nu ved jeg jo, at det er for at hjælpe mig, at møderne bliver holdt. Men der er også nogen gange, hvor jeg går der fra og tænker, hvad skulle det her møde egentlig til for? Så det er meget forskelligt, hvad det kommer til at handle om, hvor meget man får ud af det."

Afslutningsvis bliver der fremhævet, at det er rart, at der er frihed i møderne med ungekonsulenten til at lave noget andet end blot at sidde rundt om et bord på kommunen. Det letter stemningen og gør det nemmere for de unge at åbne op.

"Altså jeg syntes det er fedt, at når man er sammen med en ungekonsulent, at man ikke bare skal sidde rundt om et bord på en kommunal indsats og snakke om, hvordan det går, fordi at når man sådan får lov at være udenfor og får lov at spise en is en gang i mellem eller sådan noget, så er det lidt mere afslappende at begynde og snakke. Det er jeg meget glad for."

2.3 Børnenes oplevelse af at have en sag i kommunen

Fire børn i alderen 10-13 år deltog i gruppeinterviewet. Tre af de deltagende børnene er søskende.

Børnene oplever ikke, at deres netværket har været inddraget i deres sager. Ingen af dem kan komme i tanke om, at de eller familien har fået hjælp fra andre i netværket eller har haft nogen med til møderne.

Børnene er klar over, at de har en sag i kommunen og de ved også, hvem deres rådgiver er. Der er overvejende en positiv opfattelse af rådgiveren. Børnene oplever, at de som regel bliver lyttet til og at rådgiveren syntes, det de siger er vigtigt. De tilkendegiver, at kunne bringe emner på banen til møderne, men ved ellers ikke på forhånd, hvad de skal snakke om. De ville samtidig ønske, at de kunne bestemme lidt mere generelt. Der er ikke umildbart en oplevelse af stor indflydelse, men de kan heller ikke komme på eksempler af, hvad de gerne vil være med til at bestemme.

Børnene oplever, at det er fint nok at holde møderne med rådgiveren, omend en enkelt gerne bare vil være normal, hvor møderne bliver et forstyrrende element, og en anden syntes rådgiveren ind i mellem kommer på nogle dårlige tidspunkter.

Børnene oplever, at rådgiveren kommer rimelig tit, men kun en enkelt tilkendegiver, at det er for tit. Selvom ingen af børnene har taget kontakt til deres rådgiver, så føler tre af børnene, at de godt ville kunne tage kontakt, hvis de følte behovet. Den sidste har ikke lyst til at tage kontakt til rådgiveren. Det kan tolkes, at de interviewede børn har et godt forhold til deres rådgiver. De ved hvem deres rådgiver er, de føler de kan tage kontakt, hvis behovet opstår og de føler de bliver lyttet til.

Flere af børnene tænker ikke rigtig over, at de er tilknyttet kommunen, men de har også været tilknyttet fra de var små. Deres indsats er blevet en del af deres hverdag, mere end de tænker på det som en hjælp fra kommunen. Selvom de ikke tilkendegiver, at det er pinligt at have en sag i kommunen, så er det ikke noget de snakker med deres kammerater om. Børnene oplever, det kan være svært for andre børn at forstå, hvad for eksempel aflastning er.

"Ja, fordi jeg syntes ret tit (der afholdes møder), at det er træls, fordi at jeg godt vil være ligesom normal, i forhold til at der kommer en og skal snakke med en. Eller hvis man har ens venner på besøg, så spørger de, "Hvorfor sidder der en dame derhenne?" Eller nogen gange har vi haft dem med til skole-hjem-samtale og så har de spurgt hvem er det? (Er det pinligt?) Ej det er ikke pinligt, jeg snakker bare ikke så meget om det med andre, fordi de forstår det ikke. Hvis man forklarer, hvad en aflastning eller plejefamilie er, det forstår de ikke."

Børnene tænker altså ikke så meget over, at de har en sag ved kommunen, måske fordi de har haft en sag, siden de var helt små og dermed ikke husker en hverdag uden. Det er hovedsageligt, når møderne bliver et forstyrrende element i hverdag, at de bliver mindet om, at de måske ikke lever som de andre børn. For eksempel hvis de har venner på besøg samtidig med rådgiveren og der bliver stillet spørgsmål hertil.

Som udgangspunkt var det tænkt, at gruppeinterviewet med skulle være med børn i alderen 12-15 år, for at de havde en alder, hvor de havde mod på at svare mere uddybende på spørgsmålene. Resultaterne af gruppeinterviewet bærer præg af, at børnene ikke var så gamle og det var svært, at får dem til at svare på spørgsmålene uden at spørgsmålene blev ledende.

2.4 Myndighedsteams evaluering af Aabenraa-modellen

Der er foretaget fem teaminterview på de seks teams myndighed, som består af; børneteam 1 og 2, handicap, modtagelsen, ungeteam 1 og 2. Interview af ungeteam 1 og 2 er foretaget samlet.

Netværksinddragelse

Det er generelt en oplevelse, på tværs af de forskellige teams, at man bruger meget tid på, at forsøge at afdække netværk og indtænke netværket som en ressource for familien. At det er vigtigt at prioritere, da det er netværket, som skal være der for børnene efter endt sag hos kommunen. Men at det ligeledes opleves som værende en svær opgave, at finde bæredygtigt netværk til at varetage opgaven. Begrundelserne kan inddeles i tre grupperinger. Netværket har allerede været i brug og er trætte.

"Oplever ofte ved handicapsager, at netværket har været brugt og inddraget i familien, men de er også bare trætte og kan ikke rumme mere." (Ungeteam)

Netværket har egne udfordringer, der ikke gør det optimalt eller familien ønsker ikke netværket bliver inddraget i deres sag.

"... der er også mange forældre, der har det lidt svært ved at inddrage deres netværk, fordi at jeg tænker, der er meget skam forbundet ved at have en sag i Børn og Familie." (Børneteam)

Familierne ønsker at behold familiemedlemmerne i deres vante roller, så man fastholder en normalitet, ved ikke at inddrage netværket i sagen.

Flere nævner ligeledes projektet Netværksafdækning, hvor en fast konsulent afdækkede familiernes netværk, som en god ressource til at hjælpe med netværksafdækning. Rådgiverne anser netværksafdækning som en værdifuld, men meget tidskrævende opgave, hvorfor det var rart at have en, som havde afsat tid til at fordybe sig i præcis denne opgave.

"Hvis vi skal ud og opspore noget netværk, tager bare virkelig meget ressourcer fra os. Så det var positivt, at der havde været en, hvor der ligesom var blevet afsat ressourcer til det." (Børneteam)

Netværkskortet bliver overvejende opfattet som en indsats, der ikke altid giver mening i den form det har nu. Det er ikke i alle familier, det giver lige meget mening at bruge det.

"I nogle sager bruger man netværkskortet mere end i andre sager, det kommer an på, hvor ressourcestærke er de. Og i nogle sager bruger man også netværkskortet efter 1 år, hvis de fx er blevet anbragt, har det ændret sig og har de stadig kontakt til det netværk, der var dengang." (Ungeteam)

Samtidig kan det være svært at afdække netværket, da det kræver tillid mellem rådgiver og børn/forældre, at skulle åbne sig op.

"Nu bliver det lidt, som vi syntes. Og det er egentlig også meget rart at have den frihed, at man så gør det, der hvor det giver mening." (Handicapteam)

Rådgiverne oplever, at det kan være tilstrækkeligt at få afdækket netværket gennem samtalerne i den børnefaglige undersøgelse.

Inddragelse af barnet i egen sag

Det opleves generelt blandt rådgiverne, at de er blevet bedre til at inddrage børnene i deres egen sag gennem de hyppigere opfølgninger og børnesamtaler. Der gives klart udtryk for, at det er en rigtig god ting, da rådgiverne får en bedre kontakt og et bedre indtryk af børnene og deres familier.

"Det er helt klart en af de positive ting, der er kommet ud af Aabenraa-modellen, det er at vi har bedre mulighed for at inddrage børnene i det her." (Modtagelsen)

De får hørt og forstår børnenes perspektiver bedre, samtidig med at børnene kan komme med deres ønsker til, hvad der skal ske. Nogle af rådgiverne kan dog godt være lidt i tvivl om, hvorvidt det altid er i barnets interesse at have flere samtaler.

"Man kan altid diskutere, om det er i barnets tarv, at vi skal have alle de børnesamtaler. Jeg tænker ikke, at det er alle børnene, der syntes det er fedt ... Det er meget individuelt fra sag til sag eller barn til barn" (Børneteam)

Et eksempel kunne være i sager, hvor barnet er anbragt, hvor barnet gerne vil forsøge at have så normal en hverdag som muligt, hvor det bliver et forstyrrende element, at rådgiveren skal komme. Ligeledes kan der være tvivl om, hvorvidt børnene er i stand til at skelne mellem at være inddraget og at skulle have medbestemmelse.

"Jeg er ikke sikker på, at barnet føler sig reelt inddraget. Og det kan måske også handle om, at de ikke føler medbestemmelsen. Men det kan vi måske godt skelne mellem som voksne, men det er ikke sikkert barnet kan." (Handicapteam)

Det er værd at bemærke, at der i Ungeteamet ikke opleves en ændring i forhold til mere inddragelse af barnet. De kan ikke mærke en forskel på børnene, at der har skulle være indført flere opfølgninger og mere inddragelse, mens de var i børneteamsene.

"For mange unge er det lidt et chok, at når de kommer herover, så forventer vi faktisk, at de er med på møderne, så de hører hvad der bliver sagt om dem selv, men også er deltagende aktivt i det møde, der bliver holdt om dem." (Ungeteam)

Det opleves desuden, at det kan være en udfordring at få forældrene til den unge, til at forstå at deres barn nu skal være part i egen sag og give samtykke til indsatserne.

Opfølgningsmøder

Rådgiverne sætter pris på, at de i løbet af de sidste fire år med Aabenraa-modellen har fået mere frihed til at vurdere behovet for opfølgningerne. Men efterspørger stadig endnu mere fleksibilitet, så opfølgningerne kan varieres ud fra en faglig vurdering for den enkeltes behov. Der er stor forskel på, hvad den enkelte sag kræver. Eksempelvis kan der være handicapsager, hvor udviklingen går noget langsommere og det derfor ikke giver mening at mødes så tit, samtidig med det nævnes, at nogle unge i perioder har brug for daglig kontakt. Rådgiverne nævner, at det er vigtigt, at de selv er i stand til at forklare børnene, hvorfor de kommer så tit og hvad de skal have ud af det.

"[ang. anbringelser] Jeg kan godt lide, at vi giver børnene den opmærksomhed, at vi kommer hver sjette uge. Det her er en helt anden måde at give dem opmærksomhed på, som de fortjener. Og som sagen og familien fortjener." (Børneteam)

Det menes der stadig, at de kan blive bedre til. Rådgiverne oplever, at de fleste familier er glade for de oftere opfølgninger, da det skaber en større tryghed og en følelse af at være opdateret om udviklingen, hvilket hjælper samarbejdet på vej. Forældrene bliver ikke parkeret, men oplever opmærksomhed på målene.

"Der syntes jeg faktisk, at det har en god effekt på familien, at de meget bedre kan følge med i barnets hverdag. Og der er mange flere små ting vi får vendt. Og jeg syntes faktisk, at det fører til, at familien generelt føler sig mere hørt og inddraget." (Børneteamb)

Gennem de hyppigere opfølgninger er det blevet nemmere at opdage, når indsatserne ikke virker efter hensigten og ændre eller tilpasse dem, så der kommer et mere effektivt forløb. *"Det er sjældent, at jeg har nogle opfølgingsmøder, hvor alt bare fortsætter uændret."* (Børneteamb). Dette kommer børnene til gavn, men bliver også nævnt som en økonomisk fordel, da man får stoppet indsatser, der ikke fungerer.

Dokumentering

Der opleves ingen positiv ændring i mængden af dokumentation, tværtimod. Der tilkendegives at være flere blanketter og skemaer, der skal udfyldes. Det tager mere tid og bliver mere nuanceret, når rådgiverne får et bedre kendskab til familierne. Der hvor de oplever, de havde kunne spare administrativt arbejde, der bliver tiden nu fyldt af uddybelser, så kvaliteten er en anden.

"Det er meget mere nuanceret, fordi man kender familierne på en helt anden måde og det er man nødt til at dokumentere ... det oplever jeg i hvert fald. Jeg syntes det generer meget arbejde." (Handicapteamb)

"Det er snart mere administrativt, end det er at være ude i familierne, selvom vi er hyppigt derude, så er det rigtig, rigtig meget administrativt." (Ungeteamb)

Samtidig er samarbejdspartnerne blevet bedre til at tage kontakt, hvilket er en positiv udvikling, men noget der igen øger dokumentationen. Det opleves som værende meget bureaukratisk og som et system, hvor det hverken kommer rådgiveren eller familierne til gavn.

"Laver mere skrifteligt end vi gjorde før... det tager tid og nogle gange føler man lidt, at man sidder og laver det samme 2-3 gange, fordi det skal forskellige steder hen" (Børneteamb)

Det nævnes ligeledes, at flere forskellige aktører skal indsende den samme information til en administrativ medarbejder, hvilket føles som dobbeltarbejde og tidsspild. Det opleves som værende mere fokuseret, at det hele ligger i handleplanen.

Samarbejde med almenområdet

- Skoler og dagsinstitutioner

Samarbejdet med almenområdet fungerer ikke optimalt. Det bliver betegnet som et gennemgående problem, at de ikke er ordentlig forberedte, når de kommer til møderne. De mangler en forståelse af, hvad der skal foregå på møderne og hvad der forventes af dem i forhold til en børnefaglig undersøgelse. Der kan være tvivl om deres kendskab til Aabenraa-modellen og de krav den stiller.

"... Det i sig selv kan give dårligt samarbejde, fordi du skal sidde og diskutere noget, som de faktisk er underlagt både af Aabenraa Kommune, men også af den funktion de har ind i Børn og Familie. Det kan være super frustrerende." (Ungeteam)

Yderligere opleves det, at der er sager, hvor skolerne er for langsomme til at lave en underretning og det tænkes, at være fordi, der enten er tvivl om, hvornår det er nødvendigt eller fordi underretningen virker lidt farlig.

"... Sager hvor man ønsker de henvendte sig tidligere, hvor det er blevet så komplekst, at havde myndighed vidst, hvad institutionerne vidste for fx et år siden, så havde familien set anderledes ud i dag ... Der kan nogle gange godt være lidt berøringsangst derude i forhold til familierne." (Handicapteam)

Det opleves i den forbindelse, at der er forvirring omkring, hvem der skal hvad, hvor går grænserne for de forskelliges beføjelser, og hvornår skal det videre i systemet.

"Aabenraa-modellen har sat mange aktører i spil både PPR, skoler, myndighed osv., så kan det være svært at finde ud af, hvem kan hvad og hvem gør hvad hvornår." (Handicapteam)

Modtagelsen oplever, at sagerne de får ind oftere er tunge underretninger, idet almenområdet er blevet bedre til selv at henvise til Tidlig Forebyggelse.

"Aabenraa-modellen har måske været med til at "små ting" bliver ude og ikke behøver ind i myndighedsafdelingen." (Modtagelsen)

Samarbejdet med udførerområdet

- Tidlig forebyggelse, Familie- og Ungecentret, Rønshoved skolehjem, Lille Kolstrup og Posekær

Det opleves, at samarbejdet med udførerområdet er blevet tættere, at der ses mere til hinanden og at det derfor er nemmere at tage kontakt og få sparring. Dog opleves der også lange ventetider på indsatser, hvilket anses for at være problematisk for familierne.

"... Problematisk når der er en vare på hylden, som vi ikke har ... vi kan henvise til de her rigtig gode indsatser, men der bare ikke er nogen at få." (Børneteam)

Der savnes kommunikation omkring indsatserne, hvis der er venteliste, så det ikke sker at tilbyde familien en indsats, som så skal trækkes tilbage igen. Ventelisterne gør det sværere at være forbyggende.

På tværs af de forskellige teams bliver det nævnt, at der kan opstå konflikter mellem myndighed og udførerne i forhold til, hvem der kan og skal træffe beslutninger omkring indsatser. Det opleves, at udfører fortæller familierne om andre tilbud eller stopper indsatser før, end det er besluttet af myndighed. Det skaber konflikter og forvirring hos forældrene, samt tager tid, når trådene skal udredes.

"Udførerne kan komme lidt ind over vores faglighed, i forhold til hvem er udfører og hvem er myndighed, det kan godt være lidt problematisk. De ting vi sætter i gang de bliver egentlig ret hurtigt lukket ned, fordi udfører begynder at snakke om nogle andre ting." (Ungeteam)

For handicapteamet handler det også om, at få Lille Kolstrup og Posekær til at blive en større del af opfølgningen. For selvom udviklingen ofte går langsommere blandt børn med udfordringer, så kan der ske en masse i familierne, som stadig kræver, at der reageres.

"... Ønske at Lille Kolstrup og Posekær også bliver en del af den hyppige opfølgning. De holder sig til stort og småt møder, der er ikke så meget Aabenraa-model inde over." (Handicapteam)

Hos modtagelsen fremhæves det særligt, at der er kommet god sparring med lederen af Tidlig Forebyggelse, men det nævnes som en udfordring, at de ikke kan se, hvad og hvem der i paragraf 11 er arbejdet med, hvilket kan efterlade nogle borger med et indtryk af, at der ikke bliver snakket sammen på tværs.

"Det er et problem, at vi ikke kan se, at de har været der, når vi får dem ind." (Modtagelsen)

Faglig Forum

Der er en blandet opfattelse af, hvor godt Faglig Forum virker. Nogle gange kommer de på nye og kreative løsninger og det er positivt at få andre øjne på sagen. Andre gange går de derfra med en følelse af at have spildt deres og familiens tid.

"I de tunge sager, som har været på Faglig Forum [flere gange], vi kommer stadigvæk ud med det samme, vi er stadigvæk det samme sted, hvor jeg tænker, at det var måske bare en smule spild af min tid og den unges tid og måske også deres tid." (Ungeteam)

Der er generelt et ønske om at Tidlig Forebyggelse ikke er en del af Faglig Forum, at udfører er bedre forberedte i forhold til, hvad de kan tilbyde af indsatser, samt at de husker, at sende en stedfortræder, hvis de ikke kan være tilstede. Herudover ses der et behov for, at der var en psykolog med i Faglig Forum.

"Et stort ønske var at få noget mere professionelt derind, noget psykologisk baggrund, det kunne være vanvittigt godt givet ud." (Børneteam)

Ønsker til udviklingen af Aabenraa-modellen

Rådgiverne ønsker mindre administrativt arbejde, så de kan bruge deres tid på familierne. Derudover ønsker de større fleksibilitet i, at kunne foretage faglige vurderinger af, hvor mange opfølgninger er nødvendige.

De oplever ikke, at nedtrapningen på indsatsstrappen fungerer optimalt, ofte kommer de sent ind og de risikerer at trække indsatser for længe med mindste indgrebsprincippet. Der opleves ligeledes, at det ikke kun er dokumentationen, der kræver meget tid, men også at der bruges en del tid på interne møder. Tid rådgiverne gerne vil bruge på sagsarbejdet.

Der er et ønske om, at der i udførerleddet kan findes de fornødne ressourcer således, at medarbejderne er yderligere specialiseret og til rådighed, når der er behov for det, så de ikke skal gå på kompromis eller vente med en indsats. For eksempel er der for handicapteamet en efterspørgsel på handicapkonsulenter, som kan forstå problematikkerne og har de rette kompetencer til handicapsagerne.

Som minimum efterspørges der bedre kommunikation omkring, hvilke tilbud der er til rådighed og hvilke der er ventetid på. Hertil kommer smidigere pakked løsninger eller bedre mulighed for at købe eksterne indsatser. Der opleves et mangel på tilbud til kommende forældre, der er sårbare. Derudover er der et ønske om et team, der automatisk bliver koblet på forældrene i anbringelses sager.

"At vi havde et eller andet team, der stod til rådighed for at samle tingene omkring forældrene ... nogen som tager dem ved hånden og forsøger, at ordne det der skal fikses i forhold til, at

forholdene derhjemme kan blive bedre, så barnet har større mulighed for at komme hurtigere hjem.” (Børneteam)

I Ungeteamet er der et ønske om bedre møde faciliteter, samt at kunne holde møderne med de unge på alternativ vis, uden at det er rådgiveren selv, der skal betale. Her forstås eksempelvis et aktivitets beløb, så de kan sætte nogle mere afslappede rammer for mødet.

”Mange af unge har gavn af, at de også oplever deres sagsbehandler kan tage med ud og drikke en milkshake eller man kommer til at køre forkert i bilen, at de også oplever, at vi er mennesker og ikke bare den der sagsbehandler, der kommer.” (Ungeteam)

Der er et ønske om en anden måde at vurdere arbejdsbyrden på end ved blot at tælle sager. For selvom der er kommet færre sager for den enkelte rådgiver, så anses det administrative arbejde ikke for at være faldet. Samtidig er sagerne, rådgiverne sidder med, blevet meget tungere, fordi modtagelsen og Tidelig Forebyggelse løser de lettere sager.

”Man kan godt have sager, hvor man siger, at den tæller faktisk for 2 eller 3.” (Børneteam)

”Det er mere tyngden af sagerne end sags antallet der presser os.” (Børneteam)

Der er ligeledes en efterspørgsel på klare informationer omkring, hvad ledelsen forventer og hvordan ny procedurer skal struktureres ind i arbejdet. Rådgiverne oplever, at der nemt bliver forskellige måder at gøre tingene på i afdelingen, når der ikke er klare linjer. Det fremstår forvirrende for nye medarbejdere.

Slutteligt er det værd at fremhæve, at flere rådgivere nævnte og blev bakket op af kollegaerne, at det ville være en katastrofe, hvis Aabenraa-modellen ikke var der. Det opleves, at der er områder, der fortsat kan udvikles på, men at de tættere bånd til børnene og deres familier, blandt andet gennem flere opfølgninger, samt det tættere samarbejde på tværs, er utroligt gavnlige.